

עין משפט
גר מצוה

ג:

אור לארבעה עשר פרק ראשון פסחים

מסורת הש"ס

א מ"פ פ"ב מלכות
דעת הלכה ד'
א"ב מ"פ פ"ב מלכות
א"ב הלכה ב' פ"ב
ה"פ מ"ב
ג מ"פ פ"ב מלכות
מ"פ פ"ב מלכות
הקנינת
הלכה י':

רבינו חננאל

ואקשקו אטו טמא מי
לא כתיב בחורה, ופיקוקו
אלא כל היבא דרבי
הרדו נהנו משתעי דרך
כבוד, ורבי חננאל סבא
שצריך לומר לא טהור,
שהו קיל אחיות וזה
שם אחיות, משתעי דרך
קצרה, ואמרין וכל היבא
דכי הרדי נהנו משתעי
בלשון כבוד והא אשכחן
דמ"ב קרא ויבנת והא
רובבת וישבת דכי הרדי
נשה ולא משתעי דרך
כבוד, ופיקוקו רבבת מתיב,
ואי לי לומר יבנת ישבת
ח"ו, וכל אשכחן
ירושלם חסר ור"ו אלא
אשכחן חסר ור"ו אלא
לפיקוקו או לר"ו, לפיקוק
כתיב רבבת בלשון קצרה,
שכל ישבת מלא כבוד,
בגון וישבת בארץ צדק,
והיא וישבת תחת חסד,
וכשמשכחו אינו מחסרו
אלא למירשד או לומר, אף
כאן אילו כתב וישבת על
החמור היה צריך לכתוב
מלא, לפיקוקו כתב רבבת
בלשון קצרה, כפי פסקו,
פירוש כתיב טמא מלא ככל
אמריו, כלומר ומלאו בני
מכסם שלנו מן הלהבות,
שכענו כפינו, כדחנן
בתיב האברים והפרדים
שלא נאכלו כפינו
סניקין אותן בערי המזבח,
ו"א גבי שנתפס ביטט
ומתחבת לצאת משם איתו
יכול, וזה שאמר כבוד
אחזי אשכחן ר"א [בסניקין
לאן פסקו ר"ב בחריה
לפי שדבר על פניו נגזר,
ופי כבוד אמר כבוד חזיר,
בתיב בטהרה, כלומר
נזהרין על כבוד עבים,
ובפסיקה בפסיקה הוהים
אין נזהרין כל כך, פירוש
העבים עלולין לקבל
טימאה מפני שהמשיקה
בשנת מני לוחות שנת
כשתה, מה שאין כן
בדורים, ואפי' שנתין
מכשירין, כדחנן שנתה
משיקן הן הטל והמים
והיין והשמן והרזה והחלב
ודבש הדורים, ושבת
לזה שאמר מפני מה
אין מוסקין בטהרה ולא
הוציא טימאה ספיר,
וזה שאמר הוהו כהן
הגיעני כונב הלמאה שהוא
שרץ כ"ו, ששן פסול,
פירוש דבר ע"ז דרביב
לשענה א"ו לקביהו,
ושנתין פסולין לכהונה,
פי' הכהנים ששמשו ע"ז
פסולין, כדחנן בסוף
מנחות הכהנים ששמשו
בבית חזוני לא ישמשו
במקדש בירושלים ואין
צריך לומר לר"ב אחזי,
שנאמר א"ל יעלו כתיב
הכמות אל מזבח ה',
כלומר בבית חזוני פסולין
הן וכל שכן ע"ז פסולין
ואקשקו והתן במסכת
קדושין אין בודקין לא

כל היבא דכי הרדי וכו', ולכן עקס הכתוב ללמדנו שלעולם
יספר אלם בלשון נקיה ולא לא היה עוקס אס כן מהיבא
מימי אפילו היבא דכי הרדי ניהו: **רבבת** בתיב, וא"ת לכוונ
נמי ישבת ואומר ר"י דלא מני למיכתב ישבת דכל היבא דכתב ישב
בלל ו"ו אחא לדרשה כדדרשין
ולוט ישב בשער סדום אותו היום
מניחו שופט (בגלשתי רנה פרשה ז):
אין מוסקין בטהרה, מפרש ה"ר
יוסף דעממא דנצירה דפ"ק
דשבת (ד' י' וס) לא שייכי במסקיה
דשמא יבגרו בקופה מופפת והיה
נמי פעמים שאלם הולך לכרמו ורואה
אשכול שביכרה סוחטו ומולפו ע"ג
עבים וכשעת נצירה עדין משקה
טופס עליון דנזימס אינו רגיל
לעשות כן שאינו משקה ואינו חשוב
כדאלמ הכס ואינו רואה דקניומה:
שמוין פסול, פירש רבינו חננאל
דגר ענדת כוכבים דכתיב
(שמות נב) למעלה בקניומס ופסול
לכהונה דמתן במסכת מנחות (דף קט),
כתיב שמשו צנית חזוני לא ישמשו
במקדש ואין ל"ל לדבר אחר פירוש
לע"ז שנאמר אך לא יעלו כהני
הצנות אל מזבח ה':

ואנא אבי"טא משופרי שופרי,
משאל אין ראה שנאמין כלל
הנא לפנינו ואומר ישראל אי דשאני
הנא דרוב ישראל היו ואלוין נמר
רובא אך יש להביא ראה מפרק
החולץ (דף מה, וס) דלמר ליה ע"י
גלי או נסיב נח מייך וכן ומההוא
דלמא לקמיה דרבי יהודה ואמר
נגיירתי בני לבין עממי אמר ליה
נאמן אתה לפסול את צדק עממי ויא אתה
דמני למימר ישראל אי והא דלמר
נחולץ (דף מו) מי שנא ואמר גר
אי יבול נקבלנו תלמוד לומר אתן
במחוקך לך התם מיירי במחוקך לן
בצדקה סהם נכרים דאי ללא
הכי נאמן נמינו דאי בני אמר
ישראל אינו: **מאליה** מי קספו
ך, אע"ג דגדי אין אלימו קרייה
רוב פסימיה היה טלה או שמה הגדי
לו ורבי יהודה כן נמלוך דאי ללא
לרגל מי"ל טלה היה לו קרקע או זקן
היה שאינו יכול להלך כרגליו דפטור
מפסק כמו מלאה אי"ג נזיבין מו"ל
היא כדמוכ כפסירי צ"פ ראה ועוד
נמרגס ירושלמי (בגלשתי י) וארך
והדס ונזיבין וקטיספי:
חקוקאה, פי' רבינו חננאל
סופר ור"י פירש
מעיר חקוקה היה נספר יהושע ועו:
אנא

דרב אידי אמרו ליה זיל ברוך מאי דיניה אתא אשכחיה דנה נפשיה קרעיה
ללבושיה ואהדריה לקרעיה לאחוריה ובכי ואתי אמרו ליה נח נפשיה אמר
לרו אנא לא קאמינא יומציא דבה הוא כסיל יוחנן חקוקאה נפק לקרייתא כי
אתא אמרו ליה חזינן נעשו יפות אמר להם שעורים נעשו יפות אמרו
ליה צא ובשר לסוסים ולחמורים דכתיב יהושע ויהתבן לסוסים ולרכש
מאי היו לבימור אשתקד נעשו חזינן יפות אי נמי עדשים נעשו יפות:
ומכלל דכריו משמע שהתיים לא נעשו יפות ולא היה רואה להוציא דבר קללה מפיו:
רב

משום בניו, שהן זכרים כתב לשון רכיבה: **דכי הרדי ניהו**, שאין
אורך בלשון לא מן המגונה אורך דלעיל עיקס ללמדך שצריך לומר אחר לשון נקי ובשאר מקומות
כתיב לשון מגונה וקצר ללמדך
משום בניו אורחא הוא והכתיב יהיה
רוכבת על החמור התם משום ביעותותא
דליליא אורחא הוא ואיבעית אימא משום
ביעותותא דליליא ליבא משום ביעותותא
דדוד איבא ואיבעית אימא ביעותותא דדוד
נמו ליבא משום ביעותותא דהר איבא
ובאורייתא מי לא כתיב טמא אלא כל היבא
דכי הרדי ניהו משתעי בלשון נקיה כל
היבא דנפישין מילי משתעי בלשון קצרה
כדאמר רב הונא אמר רב ואמרו לה אמר
רב הונא אמר רב משום ר"מ "לעולם י"ו ישנה
אדם לתלמידו דרך קצרה וכל היבא דכי
הרדי ניהו משתעי דרך קצרה וכל היבא דכי
וישבת דכי הרדי ניהו וקאמר רוכבת רוכבת
כתיב הגהו תרי תלמידי דהוו יחבי קמיה
דרב חד אמר שויתנין האי שמעתא כדבר
אחר מסנןן וחד אמר שויתנין האי שמעתא
כגדי מסנןן ולא אישתעי רב כהדי דהאך
הנהו תרי תלמידי דהוו יחבי קמיה דהלל
וחד מינייהו רבן יוחנן בן זכאי ואמרו ליה
קמיה דרבי וחד מינייהו רבי יוחנן חד אמר
מפני מה בוצרין בטהרה ואין מוסקין בטהרה
וחד אמר מפני מה בוצרין בטהרה ומוסקין
בטומאה אמר מוכותח אני בזה שמורה
הוראה בישראל ולא היה ימים מעטים עד
שהורה הוראה בישראל הנהו תלתא כהני
חד אמר להו הגיעני כפול וחד אמר הגיעני
כזית וחד אמר הגיעני כונב הלמאה ברוך
אחריו ומצאו בו שמוין פסול והא (תניא)
אין בודקין מן המזבח ולמעלה לא תיבא
שמוין פסול אלא אימא שחין פסול ואי בעית
אימא שאני התם דאיהו דארע נפשיה ההוא
ארמאה דהוה סליק ואכיל פסחים בירושלים
אמר כתיב כל בן נכר לא יאכל בו יב"ל
ערל לא יאכל בו ואנא הא קאכילנא משופרי
שופרי אמר ליה רבי יהודה בן בתירא מי
קא ספו לך מאליה אמר ליה לא כי סלקת
להתם אימא להו ספו לי מאליה כי סליק
אמר להו מאליה ספו לי אמרו ליה י"אליה
לגובה סלקא אמרו ליה מאן אמר לך הכי
אמר להו רבי יהודה בן בתירא אמרו מאי
הוא וקמלוהו שלחו ליה לרבי יהודה בן
בתירא שלם לך ר' יהודה בן בתירא דאת
בנציבין ומצודתך פרוסה בירושלים רב
כהנא חלש שדרוה רבנן לר' יהושע בריה
הוא וקמלוהו שלחו ליה לרבי יהודה בן
בתירא שלם לך ר' יהודה בן בתירא דאת
בנציבין ומצודתך פרוסה בירושלים רב
כהנא חלש שדרוה רבנן לר' יהושע בריה

לשון רכיבה: **דכי הרדי ניהו**, שאין
משתעי בלשון כבוד: **וכל היבא כו'**,
והני דלעיל עיקס ללמדך שצריך לומר אחר לשון נקי ובשאר מקומות
כתיב לשון מגונה וקצר ללמדך
משום בניו אורחא הוא והכתיב יהיה
רוכבת על החמור התם משום ביעותותא
דליליא אורחא הוא ואיבעית אימא משום
ביעותותא דליליא ליבא משום ביעותותא
דדוד איבא ואיבעית אימא ביעותותא דדוד
נמו ליבא משום ביעותותא דהר איבא
ובאורייתא מי לא כתיב טמא אלא כל היבא
דכי הרדי ניהו משתעי בלשון נקיה כל
היבא דנפישין מילי משתעי בלשון קצרה
כדאמר רב הונא אמר רב ואמרו לה אמר
רב הונא אמר רב משום ר"מ "לעולם י"ו ישנה
אדם לתלמידו דרך קצרה וכל היבא דכי
הרדי ניהו משתעי דרך קצרה וכל היבא דכי
וישבת דכי הרדי ניהו וקאמר רוכבת רוכבת
כתיב הגהו תרי תלמידי דהוו יחבי קמיה
דרב חד אמר שויתנין האי שמעתא כדבר
אחר מסנןן וחד אמר שויתנין האי שמעתא
כגדי מסנןן ולא אישתעי רב כהדי דהאך
הנהו תרי תלמידי דהוו יחבי קמיה דהלל
וחד מינייהו רבן יוחנן בן זכאי ואמרו ליה
קמיה דרבי וחד מינייהו רבי יוחנן חד אמר
מפני מה בוצרין בטהרה ואין מוסקין בטהרה
וחד אמר מפני מה בוצרין בטהרה ומוסקין
בטומאה אמר מוכותח אני בזה שמורה
הוראה בישראל ולא היה ימים מעטים עד
שהורה הוראה בישראל הנהו תלתא כהני
חד אמר להו הגיעני כפול וחד אמר הגיעני
כזית וחד אמר הגיעני כונב הלמאה ברוך
אחריו ומצאו בו שמוין פסול והא (תניא)
אין בודקין מן המזבח ולמעלה לא תיבא
שמוין פסול אלא אימא שחין פסול ואי בעית
אימא שאני התם דאיהו דארע נפשיה ההוא
ארמאה דהוה סליק ואכיל פסחים בירושלים
אמר כתיב כל בן נכר לא יאכל בו יב"ל
ערל לא יאכל בו ואנא הא קאכילנא משופרי
שופרי אמר ליה רבי יהודה בן בתירא מי
קא ספו לך מאליה אמר ליה לא כי סלקת
להתם אימא להו ספו לי מאליה כי סליק
אמר להו מאליה ספו לי אמרו ליה י"אליה
לגובה סלקא אמרו ליה מאן אמר לך הכי
אמר להו רבי יהודה בן בתירא אמרו מאי
הוא וקמלוהו שלחו ליה לרבי יהודה בן
בתירא שלם לך ר' יהודה בן בתירא דאת
בנציבין ומצודתך פרוסה בירושלים רב
כהנא חלש שדרוה רבנן לר' יהושע בריה
הוא וקמלוהו שלחו ליה לרבי יהודה בן
בתירא שלם לך ר' יהודה בן בתירא דאת
בנציבין ומצודתך פרוסה בירושלים רב
כהנא חלש שדרוה רבנן לר' יהושע בריה

6) מילין סג: ב) זמן
8) קדושין ע"ג (ד) לכתוב
פ"ד: ט) נ"ט: מ) מוסקין
1) ג"ס מ"ג, 2) ג"ס מ"ב
3) ד"ה מוסקין
4) ו"פ מ"ג משנה למען
5) פ"ד מ"ג ק"ס ו"פ
6) מ"ג סוף דבר דברי מ"ג
7) א"ל מחמתם ועד סופם
8) ד"רס א"ל תלמידו

תורה אור השלם

- 1. והיה הוא רבבת על
החמור יורדת בסתר
הרדו ויהוה דוד ואנינו
יורדים לקראתה וחפשו
אתה: שמואל א' כ"ב
2. ויאמר י' אל משה
ואתהן יצאת וקח פסח
כל בן נכר לא יאכל בו:
שמות י"ב מ"ג
3. וכי יצא אתך גר
ועשה פסח לוי המול
כל יבן וי' וי' וישבתו
ויהי באותו הארץ וכל
ערל לא יאכל בו:
שמות י"ב מ"ג
4. מוסק שנתה שתי
שקר ומצא דבר הוא
סכיל: משלי י"ח
5. והשעירי והתבן
לסוסים ולרכש ובאו אל
המקום אשר יהיה שם
איש במשפטו:
מלכים א' ה' ח

גליון הש"ס

ש"י י"ה בני פסוק
בני ע"י כ"ה כ"ה
כ"ד דמסקת תמיד:

מוסף רש"י

אין בודקין מן המזבח
ולמעלה, התחיל לנדות
במזבח ומלא שמי אלוה
שימש על המזבח כדעו
שמיים הוא (פסוקי ש"ו)
אלוה לבבחה סלקא,
אלת ספס קרייה עס
האלמין, מה שאין כן
כבוד ועל, כדמצינן ויקח
1) מלני האליה תמימה
2) קדושין ע"ג

רבינו חננאל (הש"ק)

מן המזבח ולמעלה, כלומר
כל כהן שהחזיק להקריב
במזבח יבין לוי שהחזיק
לדוכן אין צריכין לירדק
אחריו, שלא עלה למזבח
ולא לירדק ע"י שביקי
והכשירוהו יושבי לשבת
הגזית, כדחנן בסוף סידות
לשבת הגזית שם היתה
מטהרי גזילה וישבת והנה
את הכהונה, כהן ששמצא
בו פסול כ"ו, ושנתין
לא תיבא סנין פסול
אלא אימא שחין פסול,
פירוש שחין פסול פסולות
גסות הרוח ולעילת לשון
כדאמרין במסכת שבת
פרק כהה אש"י
ירושלים אש"י שחין היו,
וב ירושע בריה דרב ארי
לא בקט לומר דנה נפשיה
דרב כהנא דאמר ומוציא
דבה הוא כסיל, חקוקה,
פירוש סופר, דכתיב רבי
החוקיק.

רב